Gespreksnotitie experimenteren met cameratoezicht op (grof)afvaldumpplekken

Inleiding

In verschillende delen van de stad wordt met regelmaat afval en grofvuil illegaal in de openbare ruimte gedumpt. Het gaat daarbij niet alleen om huishoudelijk afval, maar ook om bedrijfsmatige hoeveelheden afval en reststromen afkomstig uit bouw-, sloop- of bedrijfsactiviteiten. Deze vorm van illegale afvaldumping kan samenhangen met ondermijnende praktijken, waarbij bewust de reguliere afvalverwerkingsketen wordt omzeild. Dergelijke zichtbare vormen van vervuiling dragen bij aan verloedering van de openbare ruimte en kunnen het gevoel versterken dat regels minder worden nageleefd, wat andere vormen van overlast en normafwijkend gedrag in de hand kan werken. Daarmee raakt de problematiek niet alleen het beheer van de openbare ruimte, maar ook de leefbaarheid en veiligheid in buurten.

Deze notitie is een eerste verkenning van de mogelijkheid, wenselijkheid en (bestuurlijke) haalbaarheid van de inzet van camera's op (grof)afvaldumpplekken. We hebben twee mogelijke scenario's uitgewerkt waarbij we voor elk van deze scenario's twee (pilot) locaties voorstellen.

Na het gesprek tussen de wethouder en de burgemeester en een eventuele keuze voor één of twee van de scenario's moet dit verder worden uitgewerkt in een projectvoorstel voor de daadwerkelijke uitvoering. Dit voorstel moet ook worden voorgelegd aan de privacy officer en worden besproken in de driehoek.

Vier mogelijke doelen

Er zijn vier mogelijke doelen te onderscheiden waarvoor cameratoezicht op (grof)afvaldumpplekken gebruikt kan worden:

1) Informatie vergaren

   Met camera's krijgen we meer informatie over waar de afvaloverlast groot is. Op dit moment zijn de informatiebronnen hiervoor bijvoorbeeld meldingen van burgers en CROW-scores. Ook zijn er verschillende ideeën over mogelijke ontwikkelingen waarbij wordt gekeken of beelddata (bijvoorbeeld van compuvision) extra informatie kunnen opleveren over afvaloverlast.

2) Preventie

   Met het plaatsen van camera's wordt verwacht dat dit mensen afschrikt om afval bij te plaatsen of te dumpen. Hier is ook in verschillende andere gemeenten kortdurend mee geëxperimenteerd (zie overzicht onderaan notitie).

3) Heterdaad

   Door het actief uitkijken van camera's door observanten van het team Cameratoezicht van THOR (CCTR) kan handhaving direct op de locatie worden afgestuurd zodat de dader(s) op heterdaad betrapt en beboet kunnen worden. Dit hangt er wel vanaf of dit gebeurt op het moment dat de observanten van CCTR en de handhavers aan het werk zijn (dus bijvoorbeeld niet alle nachten) en dit haalbaar is qua aanrijtijd.

4) Opsporing/aangifte

Bij het dumpen van grofafval gaat het voornamelijk om bedrijven of aannemers die met busjes hun afval komen dumpen. Met cameratoezicht kunnen ze in beeld komen, bijvoorbeeld doordat hun bedrijfsnamen op busjes staan of doordat kentekens geregistreerd kunnen worden. De gemeente kan dit mogelijk gebruiken om contact te leggen met deze bedrijven. Mogelijk kan dit ook als bewijsmateriaal worden gebruikt om te beboeten of om, als gemeente, een aangifte te doen tegen deze bedrijven.

Algemene juridische onderbouwing: Proportionaliteit & Subsidiariteit

De inzet van cameratoezicht in de openbare ruimte is gebonden aan strikte regelgeving. Om cameratoezicht in te zetten op afval/dumpproblematiek vraagt een nadere juridische onderbouwing. In de onderstaande paragraaf wordt in algemene zin deze onderbouwing toegelicht, waarbij enerzijds de mogelijkheden belicht van het plaatsen van nieuwe camera's, en anderzijds de mogelijkheid voor het gebruik van beelden van reeds geplaatste camera's wordt onderbouwd.

De voorwaarden voor het instellen van cameratoezicht door de burgemeester zijn vastgelegd in artikel 151c van de Gemeentewet. Dit artikel bepaalt dat een gemeenteraad de burgemeester via de Algemene Plaatselijke Verordening (verder: APV) de bevoegdheid kan geven om camera's te plaatsen als dat nodig is voor de handhaving van de openbare orde. In onze APV is 151c uitgewerkt in artikel 2.24 APV.

2.24 APV: "De burgemeester kan besluiten om voor een bepaalde duur camera's in te zetten ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats als dat naar zijn oordeel noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde.''. Toelichting APV: '' De regeling ziet op cameratoezicht in het belang van de openbare orde, waaronder wordt begrepen het voorkomen van strafbare feiten die nadelige invloed hebben op de orde en rust in de samenleving. Onder omstandigheden kunnen de opgenomen beelden ook worden gebruikt voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten.''

Het cameratoezicht moet in verhouding staan tot de verstoring van de openbare orde, oftewel de inbreuk op de privacy moet gerechtvaardigd zijn door de ernst van het probleem (proportionaliteit). En in het kader van de subsidiariteit kan het probleem niet op een minder ingrijpende manier opgelost worden. Daarbij is dus ook van belang wat er al is geprobeerd, of waarom de minder ingrijpende mogelijkheden niet geschikt zijn voor de beoogde situaties. Tot slot is van belang dat regelmatig wordt geëvalueerd of het beoogde doel is bereikt; of de noodzaak van voortduring maatregel aanwezig is. Dit brengt ook mee dat cameratoezicht dus bijvoorbeeld niet gerechtvaardigd is voor zaken zoals te vroeg of te laat aangeboden huisvuil, maar kan wel toegepast worden bij ernstige gevallen van verloedering of onveiligheid door bijvoorbeeld illegaal afvaldumping.

Cameratoezicht mag worden ingezet bij het handhaven van leefbaarheidsovertredingen: het zijn veelal overtredingen van bepalingen uit de APV, die voor zover strafbaar gesteld in de APV zelf, strafbare feiten zijn en vallen onder de handhaving van de openbare orde. Onder leefbaarheidsovertredingen worden relatief kleine ergernissen verstaan die de onveiligheidsbeleving van bewoners sterk beïnvloeden, zoals het illegaal storten van vuilnis en graffiti. Cameratoezicht (het plaatsen van nieuwe camera's) kan dus wel degelijk worden ingezet om leefbaarheidsovertredingen te voorkomen en te handhaven.

Volgens directie Juridische Zaken kan het ook zijn toegestaan om beelden van al bestaande camera’s te gebruiken voor handhaving van leefbaarheidsovertredingen, zoals afvaldumping.

“Op basis van de huidige wetgeving mogen beelden worden doorgezet naar gemeenten. Camerabeelden zijn ingevolge artikel 151c van de Gemeentewet politiegegevens. De Wet politiegegevens kent een gesloten verstrekkingenregime. Het regime staat toe dat de beelden worden door verstrekt naar buitengewone opsporingsambtenaren (verder: boa’s) als bedoeld in artikel 142 van het Wetboek van Strafrecht. Gemeentelijke handhavers kunnen in het kader van de opvolging van strafbare feiten worden aangewezen als boa’s en beschikken daarmee over boa bevoegdheden. In die hoedanigheid kunnen zij de beelden ontvangen en handhavend optreden tegen leefbaarheidsovertredingen.’’

De burgemeester kan beslissen over cameratoezicht, maar de politie is vervolgens wel de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van de camerabeelden.

Er moet worden afgewogen of de opbrengst (het aantal boetes, of de vermindering van dumpingen) van cameratoezicht met doelen 3 en 4 genoeg is. Dit zou doormiddel van de uitvoering van pilots kunnen worden gemeten. Doelen 1 en 2 zijn geen doelen die op zichzelf het plaatsen van camera's rechtvaardigen. Uitwerking van scenario's met alleen deze twee doelen zijn dan ook verder niet in deze notitie opgenomen.

Hiernaar kijkend zien wij voor doelen 3 en 4 twee scenario's. Van beide scenario's werken we de randvoorwaarden uit en doen we een voorstel voor twee locaties in de stad.

Twee scenario’s

Hieronder worden twee mogelijk scenario's voorgesteld voor het gebruik van cameratoezicht. Van beide scenario’s zijn op hoofdlijnen de mogelijke randvoorwaarden uitgewerkt (financieel, capaciteit, haalbaarheid). En zijn per scenario twee mogelijke locaties in de stad aangewezen. Deze locaties zijn bekende hotspots waar langdurige ernstige afvalproblematiek is geconstateerd en waar tot nu toe al veel instrumenten en inzet op heeft plaatsgevonden.

Scenario 1: Cameratoezicht doormiddel van gebruik van nieuwe camera's op grofafvaldumpingen door voertuigen in het buitengebied, aan de randen van de stad of plekken buiten direct zicht of sociale controle

In dit scenario gaat het om plaatsing van nieuwe camera's met als primair doel opsporing/aangifte en als secundaire doelen de preventieve werking en het vergaren van informatie.

Bij dit scenario gaan we uit van het plaatsen van nieuwe camera's op plekken in het buitengebied of plekken buiten direct zicht van bewoners waar de sociale controle ontbreekt. Plekken waarvan we weten dat hier regelmatig grofafval wordt gedumpt door bedrijven. Deze nieuwe camera's kunnen beelden opleveren van (voertuigen van) bedrijven of aannemers die grofafval dumpen. Deze beelden worden, na constatering van een dumping, achteraf uitgekeken door cameraobservanten (van THOR of van de politie). De politie is de enige die vrij toegang heeft tot servers waar de beelden opgeslagen zijn. Na constatering van een dumping kunnen door handhaving (politie, BOA of reinigingsrecht inspecteurs) verschillende stappen worden gezet. We denken hierbij

aan strafrechtelijke of bestuursrechtelijke opsporing, maar een andere mogelijkheid is bijvoorbeeld ook het bedrijf bezoeken vanuit de gemeente en aanspreken op het gedrag.

Capaciteit

Capaciteit uitlezen beelden (nader uit te werken):

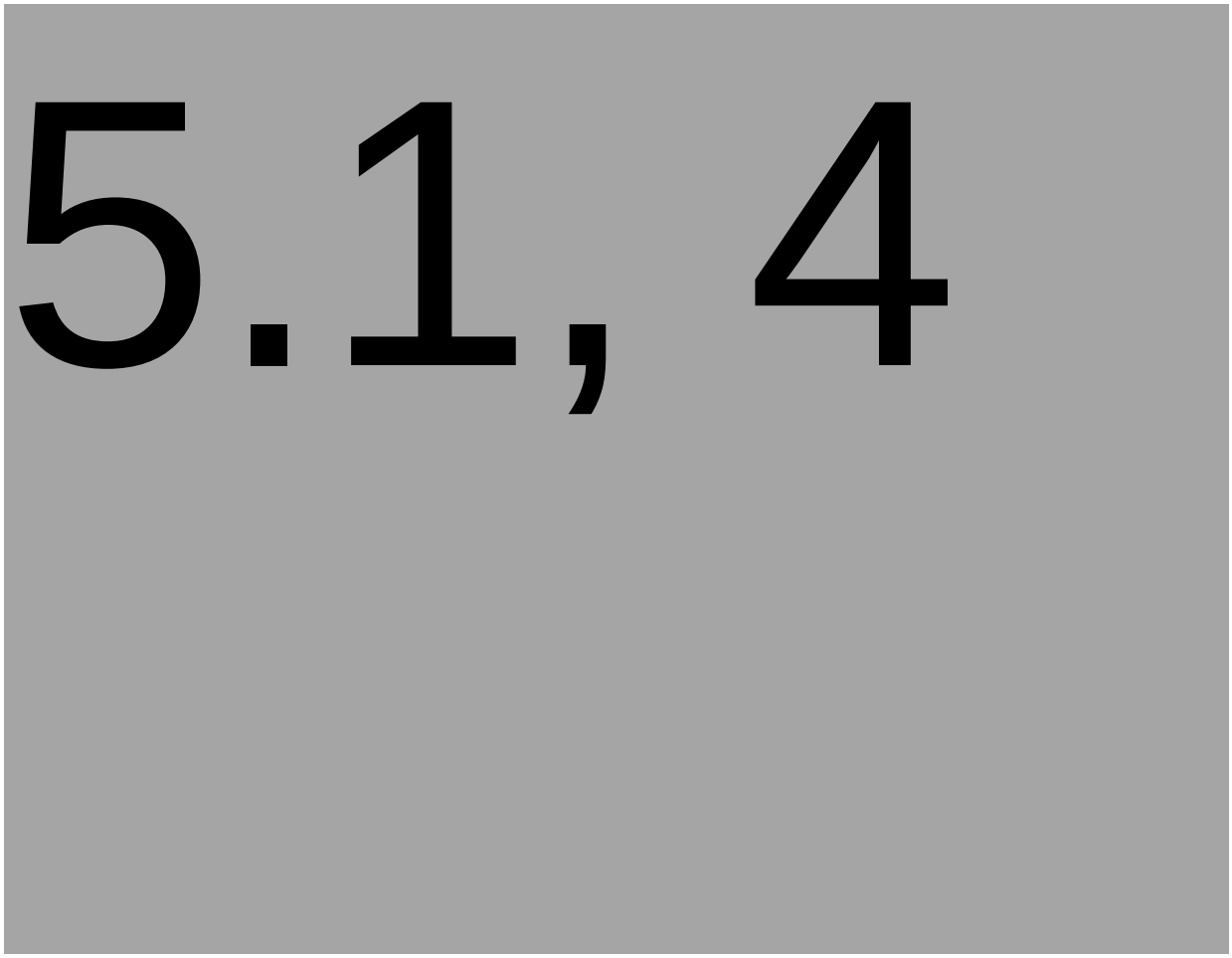
- Uitgezocht moet worden wie (THOR of politie) de beelden achteraf kan uitlezen (In de beleidsregel staat dat alleen de politie vrij toegang heeft tot de servers waar beelden zijn opgeslagen, de gemeente niet. De politie kan binnen 4 weken de beelden terugzoeken, veiligstellen en gebruiken voor opsporingsdoeleinden). Indien THOR de beelden gaat uitlezen vraagt dit extra capaciteit.

Capaciteit opvolging (nader uit te werken):

- Boete/opsporing naar aanleiding van kenteken (bestuurlijk of strafrechtelijk) door politie
- Als mogelijk bezoek onderneming door de gemeente
- Opruimen afval (stadswerken/A&G)
- (Nul)metingen pilot

Haalbaarheid (korte termijn)

- Het plaatsen van camera's is een gestandaardiseerd eenvoudig proces, stadsdeel voert uit.
- Capaciteit uitlezen en opvolging organiseren ingewikkelder proces. Vraagt om gesprek met politie inzet capaciteit.

5.1, 4

Scenario 2: Cameratoezicht door middel van gebruik bestaande camera’s op bijplaatsingen bij containers en grofbijplaatsingen in de buurt van containers

In dit scenario gaat het om bestaande (openbare orde) camera's die ook ingezet zouden worden voor het op heterdaad betrappen van personen of bedrijven die bijplaatsingen of grofbijplaatsingen naast containers plaatsen. Dit vraagt om actief uitkijken van camera’s door observanten van CCTR, die via de meldkamer van THOR handhavers op straat alarmeren. Wanneer handhavers de overtreding ook waarnemen kunnen zij direct een boete uitschrijven.

Bijkomende doelen zijn hierbij ook preventie en het vergaren van informatie.

Capaciteit

Capaciteit uitlezen beelden:

- CCTR leest beelden uit (THOR onder supervisie van politie). Hiervoor moet een uitkijkopdracht worden gemaakt en dit gaat ten koste van andere prioriteiten dan wel dat er mogelijk een uitbreiding nodig is van observanten.

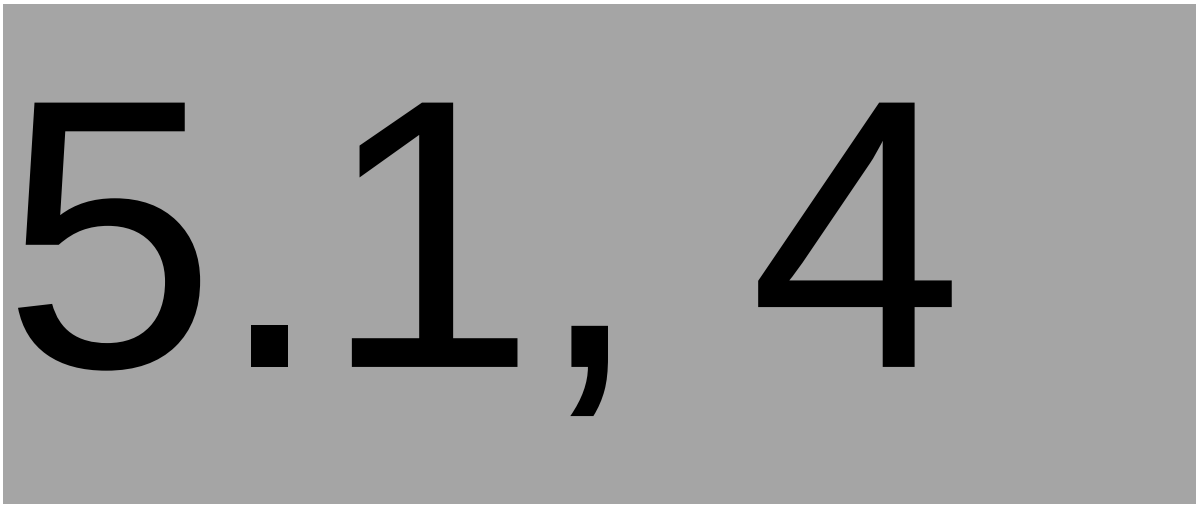
Capaciteit opvolging:

- Opvolging bestuurlijk op heterdaad door THOR gebieden of Team Snelle Interventies (TSI). Het is dan handig een locatie te kiezen waar de bezetting op orde is, bv Centrum of Noord. Dit gaat ten koste van andere inzet van het gebiedsteam of TSI en moet dus in overleg met het stadsdeelbestuur die gaan over de inzet en prioritering.
- Capaciteit A&G/SW voor het opruimen van het afval.
- (Nul)metingen pilot

Haalbaarheid (korte termijn)

- Gebruik bestaande camera's, dus geen plaatsing nodig. Wel moet WPG- en AVG -uitwisseling uitgewerkt worden. Vraagt om instemming politie.
- Het organiseren van de capaciteit voor uitlezen en opvolging is ingewikkelder proces

5.1, 4

Tot slot:

Beide scenario's hebben als randvoorwaarden dat dit een experiment betreft en dus gemonitord moet worden. Hiervoor moet ook capaciteit en budget beschikbaar worden gemaakt.

Resultaten cameratoezicht op afval in andere gemeenten:

Gemeente	Locaties waar camera's worden gebruikt	Toelichting	Resultaten	Bron
Almelo	Alle milieupleinen[1] en ondergrondse containers zijn vanaf oktober 2020 tot mei 2025 aangewezen als cameragebied. Er waren zowel vaste camera's als een onopvallende auto	Burgermeester gebruikte art 151c gemeentewet en art 2:77 APV voor een pilot als onderdeel van een bredere aanpak	Volgens evaluatie in 2020 werden er in dat jaar 184 boetes opgelegd. Cameratoezicht werkt preventief	AANWIJZINGSBESLUIT CAMERATOEZICHT milieupleine Lokale wet- en regelgeving
Echt-Susteren	Twee locaties bij afvalcontainers	Cameratoezicht gebaseerd op 151c gemeentewet	Tijdens de proef werden 91 incidenten geregistreerd maar slechts 10 boetes opgelegd. Dumping verschoof naar andere plekken. Gemeente concludeerde dat camera's te weinig effect hadden en stopte met de proef	Microsoft Word - Flexibel cameratoezicht bij ORACs - i 2.7.docx

[1] Met milieuplein wordt een containerlocatie of straatje containers bedoeld

Enschede	Drie milieupleinen (Wesselerbrink, Lage Bothof en Op de Brouwerij); camera's bewegen tussen locaties	Gebaseerd op art. 151c; een jaar durend pilot met kentekenherkenning. De gemeente legt boetes op voor overtreders die per auto dumpen; privacy is gewaarborgd door alleen kentekens van voertuigen te filmen.	Na vier maanden (2022) werden 20 boetes opgelegd. Camera's zijn effectief voor auto's maar niet voor voetgangers of fietsers; daarom worden handhaving en coaching ingezet.	20 boetes door camera's bij milieupleinen in Enschede 1Twente
Heerlen	Mobiele camera's bij 3 afvalpunten	Burgemeester plaatste mobiele camera's (art. 151c). In combinatie met extra handhaving en twee gratis bezoeken aan recyclingpark	In de eerste tien dagen werden 26 illegale dumpingen gefilmd en 6 boetes uitgeschreven. Handhavers proberen daders op heterdaad aan te spreken; bij onherkenbare daders wordt kentekenonderzoek gedaan.	Mobiele camera's als middel tegen illegale afvaldump
Hof van Twente	Niet nader gespecificeerde afvalhostpots	Ingezet onder art. 151c voor preventie, detectie en vervolging	Geen resultaten gepubliceerd; genoemd in onderzoek als gemeente die camera's gebruikt.	https://sanderflight.nl/wp-content/uploads/2024/06/RI
Leudal	Milieuparken in Haelen en Horn; camera's hangen maar staan uit	Art. 151c-aanwijzing; camera's worden niet ingeschakeld maar dienen als afschrikmiddel.	Het aantal bijplaatsingen daalde doordat de aanwezigheid van (niet-actieve) camera's en waarschuwingsborden preventief werkte. Privacy is geen issue omdat er niet wordt gefilmd	Gemeenten richten camera's op vuilcontainers om af
Maasslui s	Woonstraat Zaneveldstraat rond flats.	Burgemeester wees de straat aan als cameragebied (art. 151c) om grove afvaldumping vóór sloop van flats tegen te gaan. Er hangen mobiele camera's die 24/7 opnemen; beelden worden 28 dagen bewaard en alleen opgevraagd bij verstoringen van de openbare orde	Maatregel geldt tot 26 mei 2025; gericht op preventie en ondersteuning van toezicht.	Camera's ingezet bij flats vanwege afvaloverlast | WO
Roermond	Venloseweg, Donderbergweg en kruising Veldstraat–Leliestraat.	Een aanwijzingsbesluit voor een tijdelijk cameratoezicht bij afvaloverlastlocaties 2023-2024 (1 nov 2023 – 31 mei 2024) citeert art. 151c Gemeentewet en art. 2:77 APV lokaleregelgeving.ove	Pilot van zeven maanden; resultaten zijn (nog) niet bekend	Aanwijzingsbesluit pilot tijdelijk cameratoezicht bij afv wet- en regelgeving

		rheid.nl. De gemeente nam de maatregel na aanhoudende bijplaatsingen en gezondheidsrisico's; bewoners kregen brieven met uitleg		
Rotterdam	Tien bestaande beveiligingscamera's in de stad worden sinds 1 nov 2020 gebruikt om containerlocaties te monitoren. Bij incidenten vertrekt een vliegende brigade	De beelden van de tien "afvalcamera's" worden niet continu bekeken en de camera's staan ook niet voortdurend op de ORAC's gericht. Diverse keren per dag worden de ORAC's bekeken en als er dan een bijplaatsing wordt geconstateerd, gaat er een signaal naar een "flying squad" dat ter plaatse kan gaan. Indien de bijplaatsing live wordt waargenomen, kan de bijplaatser met de camera's worden gevolgd en kunnen handhavers of de politie worden ingeseind om de persoon zo mogelijk aan te houden. Het doel is echter niet om mensen op heterdaad te betrappen: het belangrijkste doel is preventie door de ervaren pakkans te vergroten.	Er zijn borden geplaatst en stickers op de containers geplakt om mensen te informeren dat de camera's nu ook voor dit doel ingezet worden. De gemeente merkt op dat cameratoezicht geen wondermiddel is, maar een van de puzzelstukjes in de bestrijding van bijplaatsingen. En het cameratoezicht levert de gemeente veel werk op: juridisch, technisch, organisatorisch en financieel. Geen signalen van omwonenden of ondernemers dat ze bezwaar hebben tegen inzet camera's. Eerder andersom; dit had eerder mogen gebeuren.	https://sanderflight.nl/wp-content/uploads/2024/06/RI
Den Haag	Ondergrondse restafvalcontainers in Laak en Transvaal; nieuwe pilot gericht op dumping uit auto's.	Een eerste proef (2022–2023) plaatste echte en dummy-camera's bij 14 containers. Cameratoezicht moet worden onderbouwd als noodzakelijk en er is afstemming met politie; een tweede pilot richt zich op plaatsen waar mensen met auto's dumpen maar deze pilot is nog niet gestart.	In de eerste proef daalde het aantal gedumpte zakken met ongeveer 60 %; bij dummy-camera's zelfs meer dan 80 %. Er konden echter geen boetes worden opgelegd omdat personen niet identificeerbaar waren.	https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/149272 RIS320812%20Toezeggingen%20afvaldebat%2013% Cameraproef bij notoire containers levert nul boetes o
Tilburg	Diverse ondergrondse containers.	Sinds 2019 test de gemeente cameratoezicht bij afvalcontainers. Volgens Trouw werden proeflocaties in Tilburg samen met Almelo en Rotterdam als voorbeeld genoemd	De proef halveerde het aantal dumpingen op een afvalpunt in Venray, maar over Tilburg zijn geen openbare cijfers. Burgerinitiatief	Gemeenten richten camera's op vuilcontainers om af

			in wijk Koolhoven verzamelde honderden handtekeningen voor camera’s	
Sittard-Geleen	Afvalcontainers in diverse wijken; volgens Trouw zouden in 2019 nieuwe camera’s worden geplaatst	Artikel 151c; politie beheert beelden. Er staat een evaluatie gepland volgens het rapport		
Halderberge	Containerlocatie Hofstraat	In 2025 plaatste de gemeente een camera met kentekenherkenning om aanhoudende bijplaatsingen te stoppen. De camera is onderdeel van een eenjarig huurcontract en kan verplaatst worden; andere maatregelen zoals coaches en extra inspecties blijven nodig	Er zijn nog geen cijfers; het doel is vooral preventie. Overtreders riskeren een boete van minimaal € 90; privacyregels worden gerespecteerd	Camera moet bijplaatsingen bij milieuparkje in Hoeve
Etten-Leur	Acht openbare afvalinzamelplekken waar vier camera’s rouleren	Besluit van 2025; camera’s anonimiseren personen direct en slaan beelden maximaal 30 dagen op. De inzet helpt om patronen in bijplaatsingen te herkennen en versterkt het veiligheidsgevoel in de buurt.	Gericht op informatieverzameling en naleving; geen directe handhaving.	Besluitenlijst van 23 oktober 2025 - Gemeente Etten-L
Venray	Drie afvalhotspots.	Cameratoezicht onder art. 151c; gegevensverwerking bij politie. De gemeente combineert toezicht met gedragsmaatregelen.	In 2019 registreerden camera’s 394 overtredingen; dit leidde tot 31 boetes (alle op kenteken). De klanttevredenheids-score steeg van 4,0 naar 6,3. Het rapport benadrukt dat camera’s slechts een onderdeel zijn; gedragsverandering en goede voorzieningen blijven belangrijk	https://sanderflight.nl/wp-content/uploads/2024/06/RI
Stein	Aanwijzingsbesluit voor cameratoezicht bij afvalpunten (2020–2022)	Burgemeester gebruikte art. 151c; camera’s staan onder politietoezicht voor twee jaar	Resultaten niet openbaar.	https://sanderflight.nl/wp-content/uploads/2024/06/RI